



Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

725.095.13

Szerző: *Merly István*

Cím: *Béke úti lakótelep*

Idő:

4 1957

Forrás: *Világosság*

Személy:

Helyszám:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A BUDAPESTI VÁROSKÉP – ÉS KÉT LAKÓTÖMB ÉPÍTKEZÉSE

A Béke-úti új lakótelephez hasonló nagyszabású házépítés még nem volt hazánkban

— Nálunk a felszabadulás után alig maradt néhány darab utcai sorja, itt a Szent Imre-téren is csak az az egy topolyafa régi — mondja a parkőr, miközben a Rákosi Mátyás Művek jüstölgő kéményei felé mutat. Valóban látni a tér sarkán egy magános topolyát, de maga a tér teljesen új: bokrosítva, fásítva, jüvesítve, a postaépület felőli oldalon pedig korszerű játszótér. Repül a hinta, szédítő gyorsasággal forognak a kis forgópadok, tizen is visongnak a mérleghintán, de a gyermekszivajon áttör a Rákosi Mátyás Művek gépeinek egyhangú, szüntelen zúgása és a közeli építkezés színhelyén dolgozó légkalapácsok ropogása.

Szemben a XXI. kerületi előljárásság épületével, pontosabban: a Kossuth Lajos-utca és Templom-utca között, frontál a Szent Imre-tér felé ugyanis nagyarányú építkezés kezdődött tavasszal. A Kossuth Lajos-utca és a tér sarkán most bontanak egy épületet, de mellette és hátul az udvarban egyszerre három transzportör is

hordja a homokos földet, szorgos kezek ássák az alapot, zakatolnak a beton- és habarcskeverőgépek: december végére be is fejezik ezt a hatalmas, háromemeletes, U-alakúra tervezett épületet, amelyben 104 lakás lesz. Ezeknek a lakásoknak ablakai már széles útvonalra, térre vagy a parkosított, tágas udvarra néznek majd.

EGYKORI BÉRKASZÁRNYÁK ÉS A SZOVJET ÉPÍTÉSZEK TANÍTÁSA

Nézzük a térképeket, tervrajzokat és hallgatójuk a tervezőmérnök magyarázatát:

— Ez a háromemeletes lakóépület, valamint a XIII. kerületi béketéri három új ház, amelyben 268 új, komfortos lakás lesz,

már a szovjet városrendezés és városépítés tapasztalatainak felhasználásával épít

— mondja a tervező mérnök. — Itt már jól érvényesül az a sztálini mondat, hogy: „Legjobb érték az ember!”

Nézzük a tervrajzokat: a jövőt és közben a multira is gondolunk. A tőkészek építették akkor a házakat, mégpedig ott, ahol a legolcsóbb volt a teltek és úgy, hogy a telket kiuzsorázassák. Ezért van a belső kerületekben annyi sok bérkaszárnya. A gazdagok elfoglalták a nagy utcai lakásokat, a dolgozók pedig leszorultak a gangról nyíló udvari lakásokba, ahová csak itt-ott sütt be a nap. Mindegyik háztulajdonos a maga szeszélyei szerint építhetett, senki sem törődött azzal, hogy az épületek egy városképi egységet képezzenek. A „városi házakat”, az „állami lakótelepeket” fantáziálanul építették, a „legolcsóbbra” és „legsilányabb” kivitelre törekedtek. Ezekben a sivatár házakban örömtelen volt az élet.

A szovjet városépítészetnek sikerült eltörölni elsőnek a világon a különbséget az elsőrendű és másodrendű építészet fogalma között.

Megszüntette a belváros és külváros, a szegények és gazdagok építészetét.

Egységes városközpontok, egységes beépített útvonalak, egységes tervek

és elvek alapján létesülő új városnegyedek megépítésével eddig soha nem látott magasságra emelte a nagy építészeti fogalmát. A gazdag és változatos formanyelvű szovjet építészetnek sikerült megteremtienie a kort megillető monumentalizmusát.

A FŐÚTVONALAK KIÉPÍTÉSE

A felszabadulás utáni idő kezdetén a városrendezők és építészeink még nem ismerték a szovjet tapasztalatokat,

érvényesülhetett a kozmopolita behatás, a sematikus elrendezés, a sivatár beépítés:

— Közben megtanultuk — mondja a tervező mérnök —, hogy az új lakóépületek a város szépségének is fontos alkotóelemei s hogy

első feladata a főútvonalak korszerű kiépítése.

Rájöttünk, hogy 7—8 emeletes épületekre van szükségünk és ennek megfelelően rátértünk arra, hogy a még kiépítetlen főútvonalakon a népi demokrácia hátaimát és erejét kifejező lakóépületeket emeljünk. Ennek az építési szemléletnek a jegyében építjük most már a csepeli Kossuth Lajos-utcai és a XIII. kerületi békeúti új épületeket.

A békeúti építkezés olyan nagyszabású lakótelep lesz, amilyen eddig még nem épült hazánkban.

s amelynek megépítésére csak olyan ország képes, ahol a nép uralkodik.

EGY KERÜLETRÉSZ ÚJ ARCA

Csepel vonatkozásában óriás jelentősége van a Kossuth Lajos-utcai építkezésnek, mert hiszen az első épület újabbak követik, a földszintes, alacsony kis házak idővel fokozatosan eltűnnek, utcák és terek megváltoznak, átrendeződnek. Mind a csepeli, mind pedig a XIII. kerületi békeúti új épületek a városrendezési elgondolás szerint

egy-egy egész kerületrész korszerű beépítésének kezdetét, kiindulási pontját jelentik.

Városiasabb jellegű, zártobb rendszerű beépítés kezdetét jelenti a két építkezés, amely majd városesztétikai szempontból is igen előnyös képet mutat a sok zöld területtel.

A Horthy-fasizmus ideje alatt hiába építettek gátat Vörös Csepel köré; a gát leomlott és ez év januárjában Csepel szerves része lett a fővárosnak. Ezzel egyidejűen elindult a fejlődés útján városrendezési szempontból is, mégpedig ezen a ponton: a Kossuth Lajos-utcában, ahová idehallatszik a Rákosi Mátyás Művek gépióriásainak földet remegtető dübörgése. Csepel szíve dobbanása.

Merly István